

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЁНІВЕРСІТЭТ

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Прарэктар па вучэбнай рабоце Беларускага
дзяржаўнага ўніверсітэта

_____ А. В. Данільчанка

(подпіс)

18.09.2013

(дата зацвярджэння)

Рэгістрацыйны № УД-S-140/р.

РЭДАКТАР-ПЕРАКЛАДЧЫК

(курс па профілі)

Вучэбная праграма для спецыяльнасці:

1-23 01 10-02

Літаратурная работа (рэдагаванне)

Факультэт **журналістыкі**

Кафедра **стылістыкі і літаратурнага рэдагавання**

(назва кафедры)

Курс (курсы) **IV, V**

Экзамен –

(семестр)

Семестр (семестры) **7, 8, 9**

Залікі **7, 8, 9**

(семестр)

Лекцыі –
(колькасць гадзін)

Курсавы праект (праца) –
(семестр)

Практычныя (семінарскія)
заняткі **64**
(колькасць гадзін)

Лабараторныя
заняткі –
(колькасць гадзін)

КСР **14**
(колькасць гадзін)

Усяго аўдыторных гадзін па дысцыпліне
78

(колькасць гадзін)

Усяго гадзін
па дысцыпліне **156**
(колькасць гадзін)

Форма атрымання вышэйшай
адукацыі **Дзённая**

Склаў: П. П. Жаўняровіч, канд. філал. навук, дацэнт

2013 г.

Вучэбная праграма складзена на падставе вучэбнай праграмы “Рэдактар-перакладчык”, зацверджанай 4.03.2011, рэг. № УД-S-07.

Разгледжана і рэкамендавана да зацвярджэння на пасяджэнні кафедры стылістыкі і літаратурнага рэдагавання

(дата, нумар пратакола)

Загадчык кафедры

_____ *В. І. Іўчанкаў*
(подпіс)

Адобрана і рэкамендавана да зацвярджэння вучэбна-метадычнай (метадычнай) камісіяй факультэта журналістыкі

(дата, нумар пратакола)

Старшыня

_____ *В. М. Самусевіч*
(подпіс)

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПСКА

Курс па профілі “Рэдактар-перакладчык” працягвае курс “Методыка літаратурнага рэдагавання”, які вывучаўся ў 5–7 семестрах студэнтамі спецыяльнасці “Літаратурная работа” факультэта журналістыкі і ўваходзіць у цыкл агульнапрафесійных і спецыяльных дысцыплін. Вывучэнне курса па профілі адбываецца з прыцягненнем элементаў камунікатыўнага аналізу і падмацоўваецца функцыянальным падыходам да тэкстаў розных стыляў літаратурнай мовы. Гэта садзейнічае ўсвядомленаму падыходу да рэдактарскага аналізу і рэдактарскай праўкі перакладнога тэксту і дазваляе ў выніку атрымліваць якасныя друкаваныя матэрыялы.

Падрыхтоўка спецыялістаў-рэдактараў з універсітэцкай адукацыяй прадугледжвае фарміраванне рэдактарскай кампетэнцыі, арыентаванай на ўніверсальныя адносіны да аўтарскага тэксту. Выяўленне ў ім індывидуальных стылістычных перакладчыцкіх аспектаў, уменне правесці аналіз эквівалентнасці тэксту патрабуюць ад рэдактара грунтоўнай падрыхтоўкі па многіх напрамках журналісцкай і рэдактарскай адукацыі.

Мэтай курса па профілі “Рэдактар-перакладчык” з’яўляецца прафесійна арыентаванае засваенне агульнай методыкі працы рэдактара над тэкстам перакладнога літаратурнага твора.

Гэта дасягаецца вырашэннем агульных і прыватных задач:

- прафесійнае валоданне прыёмамі ацэнкі асноўных уласцівасцяў перакладнога тэксту;
- выпрацоўка ўменняў валодання прыёмамі ацэнкі рэдактарам перакладчыцкіх падстановак і трансфармацый;
- засваенне прыёмаў ацэнкі спосабаў дасягнення перакладчыцкай эквівалентнасці;
- усвядомлены падыход да рэдагавання тэкстаў рознай функцыянальна-стылістычнай прыналежнасці;
- матываванае правядзенне моўна-стылёвай праўкі перакладнога тэксту.

У выніку засваення курса “Рэдактар-перакладчык” студэнты павінны:

У выніку засваення матэрыялу студэнты павінны:

- уяўляць функцыянальную прызначанасць перакладу, міжмоўнага і міжкультурнага пасрэдніцтва, асаблівасці перакладчыцкай дзейнасці ў сучасных умовах;
- мець уяўленне пра віды перакладу і пра яго асноўныя мадэлі;
- валодаць паняццем эквівалентнасці перакладу і ўзроўняў эквівалентнасці, умець аргументавана абгрунтоўваць свае перакладчыцкія рашэнні;
- ажыццяўляць перадперакладчыцкі аналіз зыходнага тэксту, аналізаваць яго вонкавую і глыбінную сэнсавую структуру, а таксама інфармацыю, якая ўтрымліваецца ў тэксце і падлягае перадачы пры перакладзе;
- выпрацоўваць стратэгію перакладу літаратурнага твора з улікам яго жанравай прыналежнасці і з улікам мэты і адрасата перакладу;
- валодаць практыкай рэдагавання перакладу (выкарыстоўваць у неабходных выпадках перакладчыцкія мадыфікацыі з захаваннем літаратурных нормаў мовы перакладу) і прыёмамі прагматычнай адаптацыі тэксту з улікам яго размяшчэння ў канкрэтным сродку масавай інфармацыі.

– умець выкарыстоўваць метады метадыялогію працы з перакладнымі слоўнікамі, даведнікамі, базамі даных, электроннымі перакладчыкамі і іншымі крыніцамі.

Курс па профілі “Рэдактар-перакладчык” выкладаецца на працягу трох навучальных семестраў з формамі кантролю ведаў – залікам пасля кожнага семестра. У кожным семестры плануецца правядзенне 4-х тэстаў з выстаўленнем адзнакі. Змест тэстаў накіраваны на праверку ўменняў і навыкаў перакладу і на рэдагаванне перакладзеных тэкстаў.

У адпаведнасці з тыповым вучэбным планам на вывучэнне курса па профілі “Рэдактар-перакладчык” адводзіцца 78 гадзін, з іх – 64 г. – практычныя заняткі, 14 г. – кіруемая самастойная праца студэнта. Размеркаванне агульнай колькасці гадзін па семестрах: 7-ы семестр – 26 г.; 8-ы семестр – 34 г.; 9-ы семестр – 18 г. Прадугледжваецца правядзенне 4-х тэстаў у кожным семестры (1 сяго на дысцыпліну – 12).

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

№ п/п	Найменне раздзелаў, тэм	Колькасць гадзін				Самаст. работа
		Аўдыторныя				
		Лекцыі	Практыч., семінары.	Лаб. занят.	КСР	
1	Асноўныя палажэнні агульнай тэорыі перакладу.		6			10
2	Перакладчыцкая практыка і рэдагаванне		8			10
3	Рэдактарскі аналіз і праўка асобных элементаў перакладнога тэксту		10		2	10
4	Пераклад і рэдагаванне перакладу тэкстаў публіцыстычнага стылю		10		4	4
5	Пераклад і рэдагаванне перакладу тэкстаў навуковага стылю		4		4	4
6	Пераклад і рэдагаванне перакладу тэкстаў афіцыйнага стылю		10		2	2
7	Пераклад і рэдагаванне перакладу тэкстаў мастацкага стылю		16		2	38
	<i>Усяго:</i>		26		52	78

Вучэбна-метадычная карта

Нумар раздзела, тэмы, заняткаў	Назва раздзела, тэмы, заняткаў; пералік пытанняў, якія вывучаюцца	Колькасць аўдыторных гадзін				Матэрыяльнае забеспячэнне заняткаў (наглядныя, метадычныя дапаможнікі (і інш.))	Літаратура	Формы кантролю ведаў
		Лекцыі	Практычныя (семінарскія) аняткі	Лабараторныя заняткі	Кантралюемая самастойная работа студэнта			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
IV курс, 7-ы семестр								
1	Пераклад як від творчай дзейнасці. Грамадскае прызначэнне перакладу		2			прыклады перакладу	11, 14, 16, 18	
2	Пераклад як моўнае пасрэдніцтва. Матывацыя перакладчыцкай дзейнасці		2			прыклады перакладу	1, 7, 15	Тэст 1
3	Агульныя ўмовы атаясамлення зыходнага і перакладнога тэксту		2			карткі	7, 14, 16	Выкананае заданне
4	Эквівалентнасць у перакладзе		2			карткі	3, 10, 11	Тэст 2
5	Пераклад як аптымальнае вырашэнне шэрагу дыялектычных супярэчнасцяў		2			карткі	10, 14, 15, 18	Выкананае заданне
6	Зыходны тэкст як дэтэрмінант перакладчыцкай і рэдактарскай дзейнасці		2			карткі	11, 15, 21	Выкананае заданне
7	Лінгваэтнічны бар'ер як дэтэрмінант перакладчыцкіх і рэдактарскіх дзеянняў		2			карткі	1, 3, 7	Выкананае заданне
8	Аперацыйны склад перакладчыцкіх і рэдактарскіх дзеянняў		2			карткі	10, 11, 16	Выкананае заданне
9	Віды перакладчыцкіх падстановак і выяўленне эквівалентнасці перакладнога тэксту		2			карткі са сказамі	3, 4, 15	Выкананае заданне
10	Тыпалогія «фальшывых сяброў перакладчыка», іх уздзеянне на захаванне эквівалентнасці перакладу		2			карткі са сказамі	10, 15, 18	Тэст 3
11	Матываванасць перакладчыцкіх трансфармацый. Рэдактарскі аналіз перакладчыцкіх трансфармацый		2			карткі са сказамі	3, 4, 16, 21	Выкананае заданне

12	Перакладчыцкія трансфармацыі, выкліканья граматычнымі ладамі перакладной мовы		2			карткі са сказамі	3, 4, 16, 21	Выкананае заданне
13	Пераклад сказаў. Рэдактарскі аналіз і праўка перакладзеных сказаў				2	заданні	1, 3, 10, 11, 18	Тэст 4
IV курс, 8-ы семестр								
14	Віды і формы перакладу. Функцыянальны аспект перакладу		2			карткі	1, 4, 6, 7	
15	Рэдактарская праца над перакладам тэкстаў публіцыстычнага стылю				2	карткі з тэкстамі	3, 10, 11, 18	Тэст 1
16	Рэдактарская праца над перакладам тэкстаў інфармацыйных жанраў		2			карткі з тэкстамі	11, 14, 15	тэкст перакладу
17	Рэдактарская праца над перакладам тэкстаў аналітычных жанраў		2			карткі з тэкстамі	3, 10, 11, 18	тэкст перакладу
18	Рэдактарская праца над перакладам тэкстаў мастацка-публіцыстычных жанраў		2			карткі з тэкстамі	10, 11, 18, 21	тэкст перакладу
19	Пераклад прэцэдэнтных феноменаў		2			карткі з тэкстамі	14, 15, 16	тэкст перакладу
20	Рэдактарскі аналіз і ўдасканаленне перакладу публіцыстычнага тэксту				2	карткі з тэкстамі	3, 4, 22	Тэст 2
21	Рэдактарская праца над перакладам тэкстаў навуковага стылю		2			карткі з тэкстамі	10, 11, 21	тэкст перакладу
22	Тэрміналогія і яе пераклад		2			карткі, слоўнікі	1, 6, 18	тэкст перакладу
23	Рэдактарская праца над перакладам гістарычных, медыцынскіх, фізічных і іншых тэкстаў навуковага стылю				2	карткі з тэкстамі	3, 11, 18	тэкст перакладу
24	Рэдактарскі аналіз і ўдасканаленне перакладу навуковага тэксту				2	карткі з тэкстамі	4, 6, 14, 15	Тэст 3
25	Рэдактарская праца над перакладам тэкстаў афіцыйна-справавага стылю		2			карткі з тэкстамі	6, 7, 22	тэкст перакладу
26	Рэдактарская праца над перакладам тэкстаў адміністрацыйна-канцэлярскага падстылю		2			карткі з тэкстамі	18, 21	тэкст перакладу
27	Рэдактарская праца над перакладам заканадаўчых матэрыялаў		2			карткі з тэкстамі	1, 3, 15	тэкст перакладу
28	Рэдактарская праца над перакладам дыпламатычных (міжнародных) матэрыялаў		2			карткі з тэкстамі	7, 21	тэкст перакладу

29	Рэдактарскі аналіз і ўдасканаленне перакладу афіцыйна-справавога тэксту		2			карткі з тэкстамі	3, 14, 15	тэкст перакладу
30	Аналіз перакладу тэкстаў публіцыстычнага, навуковага і афіцыйна-справавога стыляў на ўсіх узроўнях				2	карткі-заданні	7, 21, 22	Тэст 4
V курс, 9-ы семестр								
31	Рэдактарская праца над перакладам тэкстаў мастацкага стылю. Асаблівыя патрабаванні да рэдагавання		2			карткі з тэкстамі	2, 5, 9, 12, 13, 17, 19, 20	
32	Эквівалентнасць у перакладзе мастацкай прозы		2			карткі з тэкстамі	9, 12, 13, 17, 19	тэкст перакладу
33	Захаванне эквівалентнасці перакладной фразеалогіі ў мастацкай прозе		2			карткі з тэкстамі	2, 5, 9, 12, 13	Тэст 1
34	Рэдактарскі аналіз і ўдасканаленне перакладу тэксту мастацкай прозы		2			карткі з тэкстамі	5, 9, 12, 17, 19	тэкст перакладу
35	Рэдактарская праца над перакладам тэкстаў драматургіі		2			карткі з тэкстамі	12, 13, 17, 19	Тэст 2
36	Рэдактарская праца над перакладам паэтычных тэкстаў. Асаблівасці перакладу паэзіі		2			карткі з тэкстамі	13, 17, 19, 20	тэкст перакладу
37	Пераклад верша з рускай на беларускую і з беларускай на рускую мову		2			карткі з тэкстамі	2, 5, 12, 13, 19	Тэст 3
38	Асаблівасці перакладу фальклорных твораў		2			карткі з тэкстамі	12, 17, 19, 20	тэкст перакладу
39	Рэдактарскі аналіз і ўдасканаленне перакладу тэксту мастацкага стылю				2	карткі-заданні	2, 5, 9, 12, 13, 17, 19, 20	Тэст 4

ИНФАРМАЦЫЙНАЯ ЧАСТКА

ЛИТАРАТУРА

Асноўная

1. Алимов, В. В. Теория перевода. Перевод в сфере профессиональной коммуникации: учеб. пособие / В. В. Алимов. – Изд. 3-е, стереот. – М.: Едиториал УРСС, 2005. – 160 с.
2. Виноградов, В. С. Лексические вопросы перевода художественной прозы / В. С. Виноградов. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1978. – 173 с.
3. Гарбовский, Н. К. Теория перевода: учебник / Н. К. Гарбовский. – М.: МГУ, 2004. – 544 с.
4. Казакова, Т. А. Практические основы перевода. English ↔ Russian: учеб. пособие / Т. А. Казакова. – СПб.: Союз, 2006. – 320 с.
5. Казакова, Т. А. Художественный перевод. Теория и практика: учебник / Т. А. Казакова. – СПб.: ИнЪязиздат, 2006. – 544 с.
6. Комиссаров, В. Н. Слово о переводе / В. Н. Комиссаров. – М.: Международные отношения, 1973. – 215 с.
7. Комиссаров, В. Н. Современное переводоведение: учеб. пособие / В. Н. Комиссаров. – М.: ЭТС, 2004. – 424 с.
8. Комиссаров, В. Н. Теория перевода (лингвистические аспекты) / В. Н. Комиссаров. – М.: Высш. шк., 1990. – 25 с.
9. Копанев, П. И. Вопросы истории и теории художественного перевода / П. И. Копанев. – Минск: Изд-во БГУ, 1972. – 295 с.
10. Латышев, Л. К. Курс перевода (эквивалентность перевода и способы её достижения) / Л. К. Латышев. – М.: Междунар. отношения, 1981. – 248 с.
11. Латышев, Л. К. Перевод: теория, практика и методика преподавания: учеб. пособие / Л. К. Латышев, А. Л. Семенов. – М.: Академия, 2003. – 192 с.
12. Левин, Ю. Д. Русские переводчики XIX века и развитие художественного перевода. – Л.: Наука, 1985. – 299 с.
13. Левый, И. Искусство перевода / И. Левый; пер. с чешск. и предисл. В. Россельса. – М.: Прогресс, 1974. – 397 с.
14. Рецкер, Я. И. Теория перевода и переводческая практика: очерки лингвистической теории перевода / Я. И. Рецкер. – М.: Р. Валент, 2004. – 240 с.
15. Робинсон, Д. Как стать переводчиком: введение в теорию и практику перевода / Дуглас Робинсон; пер. с англ. – М.: КУДИЦ-ОБРАЗ, 2005. – 304 с.
16. Семенов, А. Л. Основные положения общей теории перевода: учеб. пособие / А. Л. Семенов. – М.: РУДН, 2004. – 99 с.
17. Сологуб, Ю. П. Теория и практика художественного перевода: учеб. пособие для студентов лингв. фак. высш. учеб. заведений / Ю. П. Сологуб, Ф. Б. Альбрехт, А. Ю. Кузнецов. – М.: Академия, 2005. – 304 с.
18. Федоров, А. В. Основы общей теории перевода (лингвистические проблемы): учеб. пособие / А. В. Федоров. – 5-е изд. – СПб.: СПбГУ; М.: ФИЛОЛОГИЯ ТРИ, 2002. – 416 с.
19. Художественный перевод: Проблемы и суждения: сб. статей / сост. Л. А. Аннинский. – М.: Известия, 1986. – 575 с.
20. Чуковский, К. И. Высокое искусство / К. И. Чуковский. – М.: Сов. писатель, 1968. – 382 с.
21. Швейцер, А. Д. Теория перевода: статус, проблемы, аспекты / А. Д. Швейцер. – М.: Наука, 1988. – 215 с.
22. Bassnett, S. Translation Studies / Susan Bassnett. – London & New York: Routledge, 1996.
23. Munday, J. Introducing Translation Studies / Jeremy Munday. – New York: Routledge, 2004.
24. Nabokov, V. The Art of Translation / Vladimir Nabokov. – N. Y. – L.: Harcourt

Brace Jovanovich, 1981.

Дадатковая

1. Бордович, А. М. Сопоставительный курс русского и белорусского языков: учеб. пособие / А. М. Бордович, А. А. Гируцкий, Л. В. Чернышова. – Минск: Універсітэцкае, 1999. – 223 с.
2. Бурак, А. Л. Translating Culture: Перевод и межкультурная коммуникация: этап 1: уровень слова / А. Л. Бурак. – М.: МГЛУ, 1999. – 216 с.
3. Булахов, М. Г. Основные вопросы сопоставительной стилистики русского и белорусского языков / М. Г. Булахов. – Минск: БГУ, 1979. – 40 с.
4. Галь, Н. Слово живое и мертвое: Из опыта переводчика и редактора / Н. Галь. – 4-е изд., доп. – М.: Книга, 1987. – 272 с.
5. Гируцкий, А. А. Белорусско-русский художественный билингвизм: типология и история, языковые процессы / А. А. Гируцкий; под ред. П. П. Шубы. – Минск: Университетское, 1990. – 175 с.
6. Жлуктенко, Ю. А. Лингвистические аспекты двуязычия / Ю. А. Жлуктенко. – Киев: Изд-во при Киевск. ун-те, 1974. – 176 с.
7. Ивченков, В. И. Лингвистическая организация текста: в творческой лаборатории Владимира Короткевича / В. И. Ивченков. – Минск: БГУ, 2002. – 211 с.
8. Киклевич, А. К. Польский язык / А. К. Киклевич, А. А. Кожина. – 5-е изд. – Минск: ТетраСистемс, 2007. – 320 с.
9. Контрастивное исследование оригинала и перевода художественного текста: Сб. науч. трудов / Одесский гос. ун-т им. И. И. Мечникова; отв. ред. В. А. Кухаренко. – Одесса, 1986. – 163 с.
10. Кузьмина, Н. А. Феномен художественного перевода в свете теории интертекста / Н. А. Кузьмина // Текст. Интертекст. Культура. – М., 2001. – С. 97–111.
11. Литература и перевод: проблемы теории: материалы Междунар. встречи ученых и писателей, Москва, 27 февраля – 1 марта 1991 г. / сост. П. М. Топер, В. Х. Ганиев. – М.: Прогресс, 1992. – 395 с.
12. Мастерство перевода: сб. ст. / гл. ред. К. Чуковский. – М.: Советский писатель, 1968. – 536 с.
13. Мастерство перевода: сб. ст. / редкол.: А. Гатов [и др.]. – М.: Советский писатель, 1964. – 523 с.
14. Мастерство перевода: сб. ст. / редкол.: Э. Ананишвили [и др.]. – М.: Советская Россия, 1990. – 542 с.
15. Нехай, О. А. Сравнительная типология английского и белорусского языков / О. А. Нехай, Т. В. Поплавская. – Минск: Выш. шк., 1983. – 173 с.
16. Рагаўцоў, В. І. Сінтаксіс беларускай і рускай моў: дыскусійныя пытанні / В. І. Рагаўцоў. – Мінск: Універсітэцкае, 2001. – 199 с.
17. Рагойша, В. П. Проблемы перевода с близкородственных языков: белорус.-рус.-укр. поэт. взаимоперевод / В. П. Рагойша. – Минск: БГУ, 1980. – 183 с.
18. Роўда, І. С. Рознаўзроўневая намінацыйная адпаведнасць беларускай і рускай моў / І. С. Роўда. – Мінск: БДУ, 1999. – 170 с.
19. Русский язык в условиях белорусско-русского двуязычия: сб. науч. ст. / Гос. пед. ин-т; гл. ред. М. Г. Булахов. – Минск: МГПИ, 1989. – 276 с.
20. Убин, И. И. ЭВМ и словарь: метод. пособие / И. И. Убин. – М., 1992. – 180 с.
21. Шидловский, А. В. Лингвистические проблемы перевода на белорусский язык / А. В. Шидловский. – Минск: Выш. шк., 1978. – 96 с.
22. Einführung in die Slavischen Sprachen. – Darmstadt: WB, 1986.
23. Kuzmin, S. S. Translating Russian Idioms / S. S. Kuzmin. – Moscow: Higher School, 1977.
24. Schriften und literarische Texte / Anna Basova unter Mitarbeit von Ina Belenko, Esther Busse, Simone Düwel und Elisabet Lesser. – Jena, 2003. – Teil 1: Grammatik / Geschpächshuch. – 196 S.; Teil 2: Wörterbücher.
25. Stieber, Z. Zarys gramatyki porównawczej języków słowiańskich. – Warszawa: PWN, 1973. – Cz. 2, zeszyt 2.

ДАПАЎНЕННІ І ЗМЯНЕННІ
ДА ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ ПА ВЫВУЧАЕМАЙ ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЕ
НА _____ / _____ НАВУЧАЛЬНЫ ГОД

№ п/п	Дапаўненні і змяненні	Падстава

Вучэбная праграма перагледжана і адобрана на пасяджэнні кафедры

_____ (пратакол № _____ ад _____ 200 ____ г.)
(назва кафедры)

Загадчык кафедры

_____ (ступень, званне) _____ (подпіс) _____ (І.ІнБ.Прозвішча)

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Дэкан факультэта

_____ (ступень, званне) _____ (подпіс) _____ (І.ІнБ.Прозвішча)